

Ett 20-tal personer hade samlats för att lyssna till mykolog Herbert Kaufman en måndagskväll i januari. Sällskapet för Naturskydd med Studieförbundet hade bjudit in Herbert Kaufman för att tala om Bombmurklor och andra vårsvampar. Herbert är numer pensionär och bosatt i Örebro och har varit intresserad av svampar hela livet. Med bilder, skisser och ett pedagogiskt upplägg förmedlade han under kvällen sitt stora kunnande i området. Vi fick en god inblick i svamparnas värld och det gick inte att undgå att fascineras och förundras.

Herbert Kaufman

Svampar finns i åtskilliga miljöer och under evolutionens gång har de funnit sig en nisch att existera i. Det kan vara på djur, människor, i vatten eller i skog. Olika arter växer vid sin bestämda tid på året, vår, sommar, höst eller vinter. Blåmusseron kan man t.ex. finna växande under snön.

Bombmurklan är en vårsvamp som tillhör släktet *Sarcosoma*, och som har flera olika arter, till exempel *Sarcosoma mexicana* som förekommer i Amerika och *Sarcosoma amurensis* som går att finna i Ryssland och Kina.

I Europa och Asien finns arten *Sarcosoma globosum*, Bombmurkla. I Europa är det Sverige som har det största antalet fruktkroppar av arten bombmurkla och den är som mest talrik i Mälardalen.

Dock är bombmurklan hotad och den är fridlyst. Ett åtgärdsprogram är framtaget för att skydda arten. Åtgärdsprogrammet är författat av Johan Nitare och Örebro länsstyrelse ansvarar för detta.

Kristinehamn har en lokal med flertalet Bombmurklor vid Klämmeshöjden, Ölme. Området är dock inte skyddat.

Arten kräver en speciell växtlokal. Den förekommer bara där det är granskog och trivs i en väl-dränerad sluttning med en kontinuerlig fukthalt. Den växer i barmattan där inga mossor förekommer. Det behöver inte vara gammal granskog, man hittar den också i 40-50 årig skog.

Bombmurklan är en saprofyt och lever av att bryta ner granens barrföna. Dock tvivlar man på att det är en ren saprofyt. Herbert och flera med honom anser att det finns omständigheter som talar för att den kan vara ett slags mykorrhizasvamp som lever i symbios med granen.

Vidare berättar Herbert om andra vårsvampar och dess varierande växtplatser. Vårtrattskivling finns där bombmurklan växer. Andra arter som Älglegeskål och Borstskål växer där älgen urinerat respektive på dess spillningslortar. Kottehatta återfinns på grankottar och Sippskål på vit- och blåsippans rotsystem.

Avslutningsvis berättade Herbert om svampforskningen, att där pågår en kartläggning av svamparna med hjälp av DNA och att mycket ny kunskap kommer fram. Egna arter och olika variationer framträder med hjälp av forskningen. Gammal kunskap måste ersättas med ny och till det kommer att svamparna ofta få nya namn.

Under kvällens framförande var det flera personer som ställde frågor och fick utförliga svar. Sammantaget blev det en mycket givande och trevlig kväll.